

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Вона вродилася з місяцем на лобі. Так їй потім розказувала мати, як запам'ятала собі з першої хвилі, з першого крику викинутої над собою аж під сволок чиймись потужними руками дитини, на яку дивилася знизу вгору, нездужаючи скліпувати сліз, — на трохи зависокому як для дівчинки, опукло-буцатенькому лобику виразно темнів збоку невеличкий багрянний серпик, наче місяць-недобір. Тільки мати вперто казала — молодик, доки сама в це не повірила: відомо ж бо, що молодик — то на долю, а недобір — тим він і недобір, що наводить на лихі сни, і в той бік ліпше думок не пускати, тим більше, що з часом значне місце поросло волосом, густа його шапка насунулася нижче, скрадаючи недівоцький розгін чола, присталий хіба якому лаврському ченцеві, і ніхто вже, хоч би й хтів, не потрапив би дібрати, куди саме скеровано місячні роги, — тільки змиваючи дівчинці голову, можна було налапати виступаючий під пальцями пружок, на якому поріст виганявсь особливо буйний, чорний як смола і жорсткий як дріт, ще й такий соромітно-кучерявий, мов, прости Боже, не на голові, а на грішному тілі, де ще дитині й не засівалося, і часами материнські пальці на тім пружкові на мить затерпали — під голкою згадки, як нишком хрестилася й відпльовувалася на вид місячного знаку баба-пупорізка, добачивши в ньому бусурменське тавро або, не при образах святих згадуючи, й слід відомо-чийого кігтя, що на одне виходить: хто ж не знає,

кому вклоняється бусурменська віра! — і тільки перегодом злагідніла, впевнившись, що дитя, нівроку, в добру пору мовивши, вдалося спокійне, некрикливе, якими зроду ж планитуваті не бувають, а про підмінчат, котрих чортиці навзамін людських дітей до колисок підкидають, іно баба одвернется (а вона, либонь, таки одвернулась була, чула за собою гріх!), то й казати годі — ті взагалі цілий час верещать мов попечені, так що знак вочевидь потребував іншого витлумачення, — як усі **правдиві**, не-одлюдей післані знаки, хоч наяву, хоч у сні, він промовляв якоюсь своєю мовою, владною й темною, до котрої простому чоловікові зась, і коли щось такого неждано-негадано тебе спостигає, то не так уже й багато маєш до вибору — або бігти по розум до ворожки (та тільки ж чужим розумом незгурт розживешся, і чи раз бувало, що надміру цікаві собі такою дорогою лиш зайву халепу напитували, що й не знали, як збутися...), — або ж, або, звісна річ, молитися Богу й чекати, покіль та сила, що була тобі про себе по-своєму прозвістила, зволить нарешті оприявнитися сама. От мати й чекала — плекаючи потай гадку, чи не судилось, бува, її первісточці князівство або й королівство, бо чей же не простого мужика їй наречено тим місяцем, таку-бо долю навряд чи варт було б зумисне виписувати немовляті на лобі, — за всім тим твердла в ній повільна, необорна, уже мовби аж і власною силою наладована певність, наче обрано

її дитину на приділ незвичайний, про який людським дітям і не мріяти — хіба вислухати з казок, переказуваних споконвіку від баби до внуки.

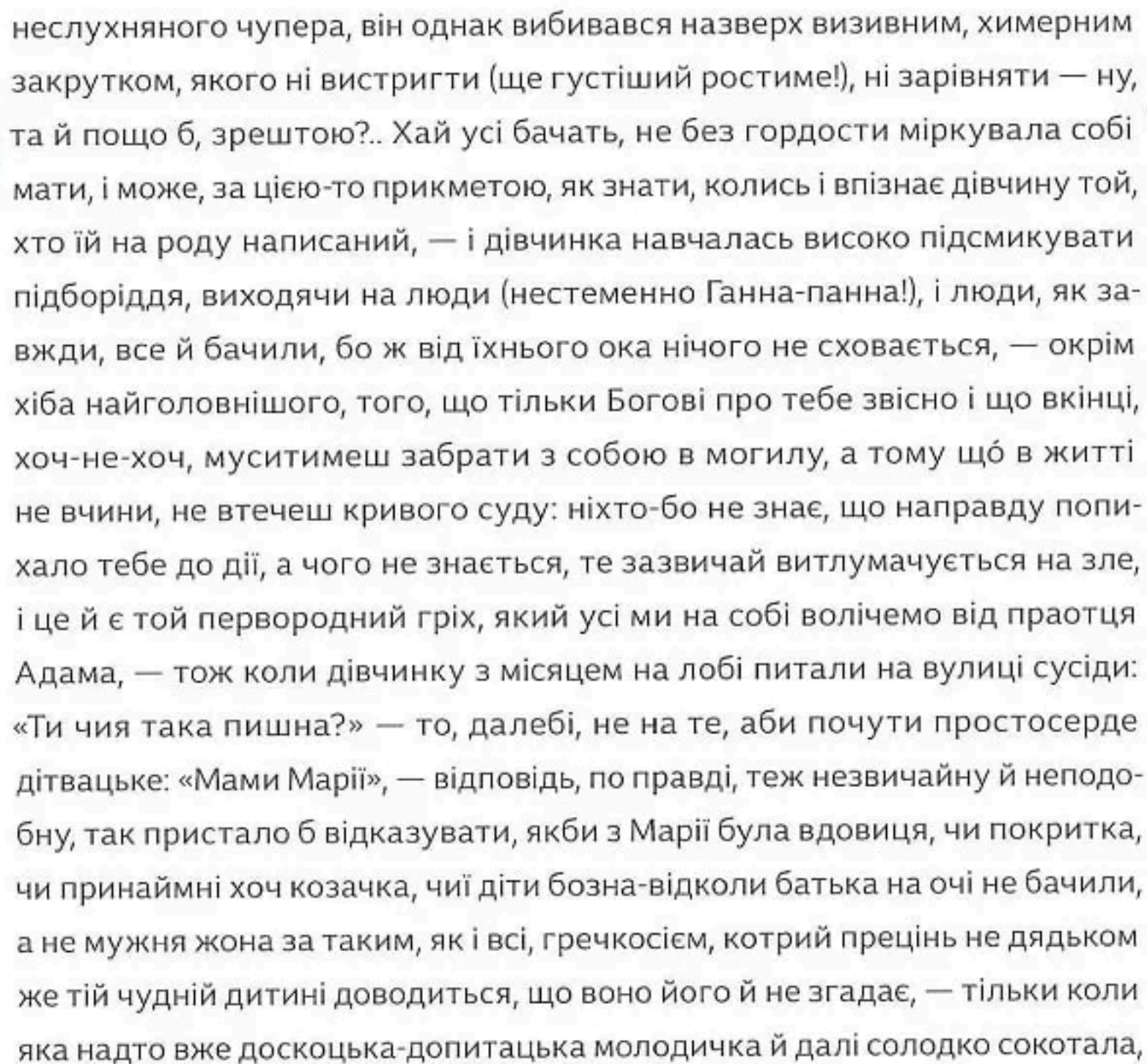

Зимовими вечорами, коли в комині навпереміну вило й схлипувало, мов закликало молитися за всіх подорожан, заскочених хвищею просто неба, а вздовж темних шибок раз по раз тривожно шурхотіли вниз зі стріхи, ніби чиясь хода, обважнілі пластовні сипкого снігу, і кожен у хаті, здригаючись, обертась на той звук, несвідомо наслухаючи, чи не стукає щось до дверей, — мати, вмостивши донину голову собі на колінах, перебирала всі ті, знані їй казки, одну по одній, на голос, — перекладаючи гребенем ніжні, як шовк, русяві косенята сто раз на один бік, сто раз — на другий, говорила про дівчину-золотоволоску, яку князенко підгледів у березі, коли купалася, а потім посватав, про Ганну-панну, яка тричі приїздила на королівський бенкет — спершу четвериком, тоді шестериком, а тоді восьмериком таких вороних, як змії, що являлися їй із розкритої верби на вгороді, і як дивувалося все зачне панство й посполиті, нетямлячись, чи то царівна, чи королівна, чи зоря ясна в палатах засіяла, — за тою мовою зачісуючи доню так гладенько — так тісно заплітаючи їй коси в дрібушки, аж голівка починала вилискуватись проти вогню з печі, мов новенький полив'яний глечик, та хоч би скільки слинила пальці, пригладжуючи

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

неслухняного чупера, він однак вибивався назверх визивним, химерним закрутком, якого ні вистригти (ще густіший ростиме!), ні зарівняти — ну, та й пощо б, зрештою?.. Хай усі бачать, не без гордості міркувала собі мати, і може, за цією-то прикметою, як знати, колись і впізнає дівчину той, хто їй на роду написаний, — і дівчинка навчалась високо підсмикувати підборіддя, виходячи на люди (нестеменно Ганна-панна!), і люди, як завжди, все й бачили, бо ж від їхнього ока нічого не сховається, — окрім хіба найголовнішого, того, що тільки Богам про тебе звісно і що вкінці, хоч-не-хоч, муситимеш забрати з собою в могилу, а тому що в житті не вчини, не втечеш кривого суду: ніхто-бо не знає, що на правду попишло тебе до дії, а чого не знається, те зазвичай витлумачується на зле, і це й є той первородний гріх, який усі ми на собі волічемо від праотця Адама, — тож коли дівчинку з місяцем на лобі питали на вулиці сусіди: «Ти чия така пишна?» — то, далєбі, не на те, аби почути простосерде дітвацьке: «Мами Марії», — відповідь, по правді, теж незвичайну й неподобну, так пристало б відказувати, якби з Марії була вдовиця, чи покритка, чи принаймні хоч козачка, чиї діти бозна-відколи батька на очі не бачили, а не мужня жона за таким, як і всі, гречкосієм, котрий прецінь не дядьком же тій чудній дитині доводиться, що воно його й не згадає, — тільки коли яка надто вже доскоцька-допитацька молодичка й далі солодко сокотала,

з неприхованою втіхою мусуючи ядучий натяк, мовляв, а тато ж твій де? — то малá відтинала: «Вдома», — бликнувши спідлоба вишневими очиськами так, що бесідниці відбивало всяку-будь охоту напучувати далі, як би слід було, — адже ж на те й заводилася ціла та балачка, аби дати дитині знати (скоро вже вдома тим не потрудилися!), що — негаразд, не-гоже бути такою пишною: оханути вчасно, покіль іще мале, бо потім пізно буде, посієш звичку — пожнеш характер, посієш характер — пожнеш долю, ну та Господь із ним, зрештою, людоньки, кожен із нас має свої діти, свої клопоти, тож живіть собі як самі здорові знаєте, тільки не кажіть потім, що вас не попереджали...

Розуміється, якби десь узявся хтось охочий оповісти раз усім отим кума-сям, яка печія точила роками Маріїне серце, перетворюючи його на ятрючу, навіть і сном непогасиму пустку, що волала втишення, наче випалена земля води у спеку, вони б не завагалися всмак поспівчувати, і навіть щиро, а відтак і до дитини либонь що поодм'якали б, — ну але де б той хтось узявся, Марія носила свої все ще гарні вуста зашпиляними, від чого вони потроху тоншали, а в хаті й коло хати в неї завжди був лад — не присікаєшся, тож кому б то з доброго дива ялося голови, що за свого Василя Марія віддалася — з досади, чисто з серця і ні з чого більш,

